

Anmälan mot Kriminalvården, anstalten Skogome, angående underlåtenhet att erbjuda specialkost

---

Anmälan

AA klagade på att anstalten inte erbjudit honom kost anpassad för hans medicinska besvär. Han anförde i huvudsak följande. Han är dokumenterad glutenallergiker och laktosintolerant men har vid ett flertal tillfällen fått kost innehållande gluten. Vid ett tillfälle serverades isterband och han blev informerad om att maten inte innehöll gluten, men det var felaktigt.

Utredning

Anmälan remitterades för yttrande till Kriminalvården. I sitt remissvar anförde myndigheten, Region Väst, genom regionchefen BB, i huvudsak följande.

Sakförhållanden

AA skrevs in på anstalten Skogome den 22 augusti 2008. I det klient-administrativa systemet KLAS under rubriken "Specialkost" sägs att han skall ha diabeteskost och att han är allergisk mot gluten. Anstalten Skogomes husmor har varit i kontakt med hälso- och sjukvårdspersonal som har uppgett att de inte har någon information som styrker att AA är glutenallergiker eller laktosintolerant. Under en period av två veckor fick AA skonkost bestående av kokt ris, kokt fisk, kalkonskivor och grönsaker. Denna kost valde han själv bort då han istället föredrog att äta annan mat som serverades i matsalen.

Numera äter AA specialkost utifrån diabetes, glutenallergi och laktosintolerans. I de fall det är möjligt får han uppgifter på innehållsförteckningen.

AA:s påstående om att isterbanden som serverades den 16 september i år innehöll korngryn stämmer. Eftersom personalen missat att isterbanden innehöll korngryn har de sagt till AA att det inte var några problem att äta isterbanden. Så snart misstaget kom till husmors kännedom tog hon upp vikten av att man måste vara säker på att måltiden som serveras kan intas av en klient som har specialkost, innan man svarar att han kan äta det. För att säkerställa att all personal har fått denna information kommer husmor att utbilda personalen. Eftersom andelen intagna i anstalter och häkten som har specialkost har ökat markant den senaste tiden kommer Kriminalvården centralt att under 2009 genomföra utbildningar.

Av Kriminalvården Region Väst inhämtade uppgifter från anstalten Skogomes hälso- och sjukvårdspersonal framgår att det inte är medicinskt dokumenterat att AA är gluten- eller laktosintolerant. AA har erbjudits undersökningar för att utreda om han är gluten- eller laktosintolerant men han har tackat nej till att medverka i undersökningarna.

Författningsbestämmelser m.m.

Av 2 kap. 4 § Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd för verkställighet i anstalt (KVFS 2008:3) framgår att alternativ kost ska erbjudas den som av medicinska eller religiösa skäl är förhindrad att äta viss mat. Vegetarisk kost eller vegankost ska erbjudas den som är vegetarian eller vegan.

I Kriminalvårdens riktlinjer för kök och kost (2008:12) sägs bl.a. att den intagne ska upplysas om att det är tre kostalternativ som serveras på anstalt och häkte, nämligen normalkost, avvikande kost av religiösa skäl (normalkost minus fläsk) och vegetarisk kost. Normalkosten ska vara anpassad för diabetiker, personer med blodfetsrubbnings och överviktiga personer.

Kriminalvårdens bedömning

En viktig faktor för bedömning av vilken hänsyn som skall tas till allergi är om den är dokumenterad före intagning i anstalt eller häkte. Läkarintyg kan krävas eller namn på en behandlande läkare/sjukvårdsinrättning för att få uppgifter om allergin. I detta fall är det inte medicinskt dokumenterat att AA är gluten- eller laktosintolerant. AA har erbjudits undersökningar för att fastställa om han är gluten- eller laktosintolerant men har tackat nej till att delta i undersökningarna. Däremot är det utrett att AA har diabetes.

Eftersom det inte är medicinskt dokumenterat att AA är gluten- eller laktosintolerant är det hans eget ansvar att se till att undvika de livsmedel han är allergisk mot. I detta syfte är det viktigt att han får ta del av information om vad maten innehåller och att han kan lita på den information han får. Av utredningen framgår att anstalten Skogome i den utsträckning det är möjligt låter AA få ta del av innehållsdeklarationerna. Vidare har anstalten uppgett att AA numera får specialkost utifrån diabetes samt gluten- och laktosintolerans. Kriminalvården ser inte någon anledning till kritik mot anstalten i denna del.

Det är utrett att personalen lämnade fel information till AA den 16 september 2008. Kriminalvården beklagar det inträffade. De åtgärder som anstalten initialt vidtagit tillsammans med planerade centrala utbildningar bedöms vara tillräckligt för att undvika att en liknande situation uppkommer.

Vidare har AA uppgett att han vid flera tillfällen serverats mat som innehåller gluten. AA har inte närmare specificerat vid vilka tillfällen han serverats mat som innehåller gluten och Kriminalvården kan därför inte bemöta hans påstående i denna del.

AA har beretts tillfälle att yttra sig över remissvaret.

Bedömning

Jag delar Kriminalvårdens uppfattning att en förutsättning för att en intagen ska få specialkost på grund av allergi, är att allergin är dokumenterad. I andra fall ankommer det på den intagne själv att hålla reda på vad han äter. Han måste naturligtvis få korrekt information om vad maten innehåller.

Genom utredningen i detta ärende är klarlagt att AA vid ett tillfälle fick felaktig information om den kost som serverades i anstalten. Det är givetvis inte tillfredställande och anstalten kan inte undgå kritik för det. Av utredningen

framgår att Kriminalvården påbörjat ett utbildningsarbete för att undvika en upprepning av det inträffade. Några ytterligare uttalanden från min sida är bl.a. mot den bakgrunden inte påkallade.

Det som i övrigt framkommit i ärendet utgör inte grund för kritik från min sida.